

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Põllumajandusminister
määrus
terviktekst
01.05.2018
13.12.2019
RT I, 28.04.2018, 3

Sigade klassikalise katku ja sigade Aafrika katku tõrje eeskiri¹

[RT I, 04.11.2016, 7- jõust. 07.11.2016]

Vastu võetud 23.11.2004 nr 179

[RTL 2004, 150, 2277](#)

jõustumine 10.12.2004

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
20.06.2014	RT I, 28.06.2014, 60	01.07.2014
07.10.2014	RT I, 10.10.2014, 11	13.10.2014
08.04.2015	RT I, 14.04.2015, 2	01.05.2015
06.08.2015	RT I, 07.08.2015, 19	10.08.2015
21.08.2015	RT I, 29.08.2015, 1	01.09.2015
01.11.2016	RT I, 04.11.2016, 7	07.11.2016 määruse pealkirjas ja tekstis asendatakse läbivalt sõnad "sigade aafrika katk" sõnadega "sigade Aafrika katk" vastavas käändes; - määruse tekstis asendatakse läbivalt sõna "sigala" sõnaga "loomakasvatushoone" vastavas käändes
28.11.2017	RT I, 06.12.2017, 1	01.01.2018
22.03.2018	RT I, 29.03.2018, 1	01.04.2018
25.04.2018	RT I, 28.04.2018, 2	01.05.2018

Määrus kehtestatakse «[Loomatauditõrje seaduse](#)» § 43 lõike 2 alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Reguleerimisala

(1) Määruses sätestatakse tegutsemisjuhised sigade klassikalise katku ja sigade Aafrika katku ennetamiseks ja tõrjeks ning taudikahtlastelt ja taudistunud sigadelt pärinevate saaduste käitlemiseks. Samuti sätestatakse sigade klassikalise katku ja sigade Aafrika katku karantiinitingimused ning ohustatud tsoonis ja järelevalvetsoonis rakendatavad kitsendused.

(2) [Kehtetu -[RT I, 28.06.2014, 60](#)- jõust. 01.07.2014]

§ 2. Sigade klassikalise katku ja sigade Aafrika katku määratlus

(1) Sigade klassikaline katk on väga nakkav sigade haigus, mille tekitajaks on sugukonna *Flaviviridaepere*konda *Pestivirus*kuuluv viirus. Haiguse kulg võib olla sõltuvalt viirustüve virulentsusest kas äge, alaäge, krooniline või varjatud. Haiguse peiteaeg on 3–7 päeva. Väga virulentse viirustüve levimisega karjas kaasneb haiguse äge kulg, suur haigestumus ja suremine 2.–10. päeval pärast kliiniliste tunnuste ilmnemist. Nõrga virulentsusega viirustüvi põhjustab atüüpiliste kliiniliste tunnustega haigestumise, millega

kaasneb väike suremus. Viirus on väliskeskkonnas, korjustes ja lihas, samuti madalatel temperatuuridel suhteliselt vastupidav, kuid inaktiveerub kergesti mitmesuguste desinfektsioonivahendite toimele.

(2) Sigade Aafrika katk on väga nakkav sigade haigus, mille tekitajaks on sugukonna *Asfarviridae perekonna Asfvirus* DNA viirus. Haiguse kulg on sõltuvalt viiruse virulentsusest üliägedast krooniliseni. Esineb sümptomiteta viirusekandjaid. Haiguse peiteaeg on 5–40 päeva. Virulentse tüve levimise korral kulgeb haigus üliägedalt või ägedalt ning seda iseloomustab kõrge palavik, täielik isutus, verevalumid nahal ja siseorganites ning surm 7.–10. päeval pärast tunnuste ilmnemist. Suremus võib küündida 100%-ni. Väiksema virulentsusega tüved põhjustavad alaägedat või kroonilist haiguse kulgu, mida iseloomustab kerge palavik, isu vähenemine ja depressioon. Suremus võib olla väike. Viirus on väliskeskkonnas, korjustes ja lihas väga vastupidav, talub suuri keskkonna happesuse muutusi ja on raskesti inaktiveeritav desinfektsioonivahendite abil.
[RT I, 04.11.2016, 7- jõust. 07.11.2016]

(3) Sigade klassikaline katk ja sigade Aafrika katk (edaspidi *sigade katk*) on kliinilise pildi ja surmajärgsete morfoloogiliste muutuste alusel raskesti eristatavad haigused, mistõttu diagnoos täpsustatakse alati tekitaja identifitseerimisega. Samuti rakendatakse mõlema haiguse tõrjeks ühesuguseid meetmeid.

§ 3. Kasutatud terminid

Määruses kasutatakse termineid alljärgnevas tähenduses:

- 1) siga – *Suidae* sugukonda kuuluv loom;
- 2) metssiga – siga, keda ei ole peetud või aretatud ettevõttes;
- 3) ettevõtte – ettevõtja või loomatauditõrje seaduse § 19⁶ lõikes 3 nimetatud isiku loomakasvatushoone või -rajatis, koos krundi ja kõrvalhoonetega sõnniku, läga, allapanu, sööda jms ladustamise jaoks, või loomade pidamiseks piiritletud ala, kus alaliselt peetakse, sealhulgas aretatakse sigu põllumajandusliku tootmise või muul eesmärgil. Termin ei laiene tapamajale, veovahendile ega metssigade pidamiseks piiritletud alale, kus jahipidamine on lubatud;
[RT I, 07.08.2015, 19- jõust. 10.08.2015]
- 4) üksus – loomakasvatushoone või -rajatise ehituslikult eraldi paiknev osa, kus peetakse sigu;
- 5) sigade katku kahtlane (edaspidi *nakkuskahtlane*) siga – siga või sea rümp, millel ilmneb haigusele iseloomulik kliiniline pilt või organite patoloogilis-anatoomilised muutused või mille Euroopa Komisjoni otsusele 2002/106/EÜ, millega on kehtestatud sigade klassikalise katku diagnoosimise protseduurid, proovivõtmise meetodid ja kriteeriumid laboratoorsete uuringute hindamiseks sigade klassikalise katku diagnoosi kinnitamisel (ELT L 39, 09.02.2002, lk 71–88), või Euroopa Komisjoni otsusele 2003/422/EÜ, millega kinnitatakse sigade Aafrika katku diagnoosimise juhend (ELT L 143, 11.06.2003, lk 35–49) vastava laboratoorse uurimise tulemus annab aluse kahtlustada sigade katku;
- 6) sigade katku nakatunud (edaspidi *nakatunud*) siga – siga või sea rümp, millel on kliinilise pildi või lahanguleiu või organite patoloogilis-anatoomiliste muutuste alusel või Euroopa Komisjoni otsusele 2002/106/EÜ või 2003/422/EÜ vastava laboratoorse uurimise tulemusel sigade katk ametlikult diagnoositud;
- 7) sigade katku punkt (edaspidi *taudipunkt*) – ettevõtte, kus on avastatud vähemalt üks nakatunud siga;
- 8) esmane taudipunkt – taudipunkt, mis ei ole epidemioloogiliselt seotud eelmise taudipuhanguga Eesti territooriumil või sama taudipuhangu esimese taudipunktiga;
- 9) esmane sigade katku puhang metssigadel – metssigadel avastatud sigade katku juhtum, mis on avastatud kitsendusteta piirkonnas;
- 10) ohustatud metssigade populatsioon – metssigade populatsiooni osa, kellel ei ole sigade katku viiruse vastast immuunsust välja kujunenud;
- 11) kõrge intensiivsusega seakasvatuse piirkond – 10 km raadiusega geograafiline piirkond ümber ettevõtte, kus asub nakkuskahtlane või nakatunud siga; ettevõttes peetakse rohkem kui 800 siga km² kohta ning ettevõtte paikneb maakonnas, kus ettevõtetes peetavate sigade pidamise tihedus on suurem kui 300 siga km² kohta või sellisele maakonnale lähemal kui 20 km;
- 12) kontaktne ettevõtte – ettevõtte, kuhu sigade katku viirus võib olla sisse toodud kas tulenevalt ettevõtte asukohast või isikute, sigade või veovahendite liikumisest. Ettevõtte loetakse kontaktseks, kui veterinaarjärelevalveametnik leiab läbiviidud epidemioloogilisel uurimisel, et sigade katku viirus võib taudipunktist või eeldatavast taudipunktist olla ettevõttesse sisse toodud;
[RT I, 28.06.2014, 60- jõust. 01.07.2014]
- 13) nakatunud piirkond – piirkond, kus metssigadel on vähemalt ühe sigade katku juhu tõttu kehtestatud kitsendused selle määruse kohaselt.

2. peatükk ENNETAMINE

§ 4. Vaksineerimine

(1) Sigade katku vastane vaksineerimine on keelatud, välja arvatud 3. peatüki 5. jaos ja §-s 48 nimetatud erakorraline vaksineerimine sigade klassikalise katku korral.

(2) Sigade katku vaktsiini valdamine, vaktsiini tootmine, hankimine ja jaotamine ning müük on lubatud kooskõlastatult Veterinaar- ja Toiduametiga ja tema otsese kontrolli all.

§ 5. Toidujäätmete kasutamine

[RT I, 14.04.2015, 2- jõust. 01.05.2015]

Toitlustusettevõttest ja isiklikust majapidamisest pärit toidujäätmete söötmine sigadele on keelatud.
[RT I, 14.04.2015, 2- jõust. 01.05.2015]

§ 6. Metssealiha turustamine

[Kehtetu -RT I, 14.04.2015, 2- jõust. 01.05.2015]

§ 7. Sigade katku alase epidemioloogilise olukorra seire

Sigade katku epidemioloogilise olukorra seiret korraldab Veterinaar- ja Toiduamet.

§ 7¹. Sigade klassikalise katku ja sigade Aafrika katku ohu korral ettevõttes rakendatavad täiendavad bioohutusmeetmed ning bioohutuskava koostamine

[RT I, 04.11.2016, 7- jõust. 07.11.2016]

(1) Ettevõttes, kus peetakse sigu, rakendab loomapidaja sigade klassikalise katku ja sigade Aafrika katku ohu korral loomatauditõrje seaduse § 32¹ lõike 3 kohasest loomataudi ohust teavitamisest arvates lisaks loomatauditõrje seaduse §-s 7¹ sätestatud bioohutusmeetmetele järgmisi bioohutusmeetmeid:

- 1) peab sigu loomakasvatushoones viisil, mis välistab sigade väljas pidamise ja kokkupuute muude koduloomadega;
[RT I, 28.04.2018, 2- jõust. 01.05.2018]
- 2) korraldab isikute ja veovahendite sissepääsu ettevõtte territooriumile üksnes desobarjääri kaudu;
2¹) tagab, et loomsete kõrvalsaaduste veoks kasutatav veovahend ei sisene loomakasvatushoone tarastatud territooriumile;
[RT I, 28.04.2018, 2- jõust. 01.05.2018]
- 3) tagab, et enne loomakasvatushoonesse sisenemist ja pärast sealt lahkumist vahetatakse üleriided ja jalatsid ning pestakse ja desinfitseeritakse käed ja jalatsid;
- 4) tagab, et isik, kelle puhul ei saa välistada vahetut kokkupuudet metsseaga, sealhulgas metssea korjusega, või sellelt pärit loomsete kõrvalsaadustega, ei sisene loomakasvatushoonesse 48 tunni jooksul pärast kokkupuudet nendega;
- 5) korraldab loomapidamise viisil, mis välistab inventari, sööda ja allapanu viimise ühelt loomakasvatushoone territooriumilt teisele;
- 6) välistab kütitud metssea ning surnult leitud metssea korjuse ja selle osade toomise ettevõtte territooriumile;
- 7) välistab haljassööda ja muu võimalikku nakkust edasikandva materjali toomise ettevõtte territooriumile;
[RT I, 28.04.2018, 2- jõust. 01.05.2018]
- 8) kasutab sigade söötmiseks sööta, mida on viimase 30 päeva jooksul enne kasutamist hoiustatud nii, et on välistatud muude loomade ja võimalikku viirust edasikandvate isikute juurdepääs sellele, või mida on kuumtöödeldud väljaspool loomakasvatushoone territooriumit viiruse hävitamiseks piisaval meetodil;
- 9) kasutab allapanuks üksnes materjali, mida on viimase 90 päeva jooksul enne kasutamist hoiustatud nii, et on välistatud muude loomade ja võimalikku viirust edasikandvate isikute juurdepääs sellele;
- 10) selgitab ettevõttes rakendatavaid bioohutusmeetmeid sigade pidamises osalevale isikule, sealhulgas nõuab temalt pärast metsas viibimist punktis 3 sätestatud bioohutusmeetmete rakendamist;
- 11) tarastab loomakasvatushoone territooriumi selliselt, et aluspinnasega ühendatud tara kaudu oleks välistatud metssigade sissepääs loomakasvatushoonesse ja selle territooriumile ning juurdepääs kasutatavale inventarile, söödale, allapanule, veele, sõnniku ja läga ladestuskohale.
[RT I, 28.04.2018, 2- jõust. 01.05.2018]

(2) Sigade klassikalise katku ja sigade Aafrika katku ohu korral koostab loomapidaja kahe päeva jooksul loomatauditõrje seaduse § 32¹ lõike 3 kohasest loomataudi ohust teavitamisest arvates ettevõttes bioohutusmeetmete rakendamise kohta bioohutuskava.

(3) Loomapidaja peab lõikes 2 nimetatud bioohutuskavas ette nähtud bioohutusmeetmete rakendamise üle jooksvalt arvestust kuni taudistunud alal kitsenduste lõpetamiseni § 46 kohaselt.
[RT I, 04.11.2016, 7- jõust. 07.11.2016]

3. peatükk TÕRJE

1. jagu

Tegutsemisjuhised ettevõttes sigade katku kahtluse korral

§ 8. Sigade katku kahtlus ettevõttes

(1) Ettevõttes peetav seakari (edaspidi *kari*) on nakkuskahtlane, kui selles on vähemalt üks nakkuskahtlane siga või kui kari on olnud otseses või kaudses kontaktis taudipunktiga.

(2) Sigade katku kahtluse korral kutsutakse haiguse kliiniliseks diagnoosimiseks, proovide võtmiseks, epidemioloogilise uurimise läbiviimiseks ning loomataudi leviku tõkestamiseks vajalike kitsenduste ja abinõude rakendamiseks viivitamata kohale veterinaarjärelevalveametnik.

[RT I, 28.06.2014, 60- jõust. 01.07.2014]

(3) Sigade katku kahtluse otsustamiseks või välistamiseks ettevõttes algatab veterinaarjärelevalveametnik viivitamata ametliku uurimise diagnoosimise juhendi protseduuride kohaselt. Samuti kontrollib veterinaarjärelevalveametnik viivitamata loomapidaja loomade üle peetavat arvestust ning loomade märgistust.

[RT I, 28.06.2014, 60- jõust. 01.07.2014]

§ 9. Teavitamine

(1) Sigade katku kahtlusest või diagnoosimisest teavitab veterinaarjärelevalveametnik, volitatud veterinaararst ja tegevusloaga veterinaararst ning laboratoorium ja oma tööülesannete tõttu tauditõrjega seotud muu isik viivitamata Veterinaar- ja Toiduametit.

[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

(2) [Kehtetu - RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

(3) Sigade katku kahtlusest ja diagnoosimisest teatatakse «Loomatauditõrje seaduse» 4. peatüki 2. jaos kehtestatud korras.

(4) Sigade katku ametliku diagnoosimise korral teatab Veterinaar- ja Toiduamet loomataudi ulatusest ning rakendatud tõrjemeetmetest rahvusvahelistele veterinaarorganisatsioonidele, Euroopa Komisjonile ja Euroopa Liidu liikmesriikide ning Eesti naaberriikide veterinaarteenistustele.

(5) Sigade katku kahtlusest ja diagnoosimisest teavitab Veterinaar- ja Toiduamet viivitamata ka kohalikku valla- ja linnavalitsust, selle maakonna veterinaararste, seapidajaid ning elanikkonda massiteabevahendite kaudu.

[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

(6) Euroopa Komisjoni ja Euroopa Liidu liikmesriikide veterinaarteenistuste teavitamisel esitatakse ka andmed taudipunktide, kõikide tapamajas või veol diagnoositud sigade katku juhtude ja metssigadel esmaste sigade katku puhangute kohta ning epidemioloogilise uurimise tulemused. Teavitamisel nõutavad andmed on loetletud lisa 1. Metssigadel nakatunud piirkonnas uue sigade katku juhu diagnoosimise korral esitatakse epidemioloogilise uurimise ja kontrolli tulemused taudi geograafilise leviku ulatuse kohta. Epidemioloogilise olukorra aruanne nakatunud piirkonna kohta, samuti aruanne erakorralise vaksineerimise programmi tulemuste kohta esitatakse Euroopa Komisjonile ja Euroopa Liidu liikmesriikide veterinaarteenistustele iga 6 kuu tagant esmasest andmete esitamisest arvates.

§ 10. Diagnoosimise protseduurid, proovide võtmine ja laboratooriumisse saatmine, laboratoorne uurimine ning laboratoorsete uurimiste tulemuste hindamise kriteeriumid

(1) Diagnoosimise protseduuride läbiviimisel, proovide võtmisel, laboratooriumisse saatmisel ning laboratoorsete uurimiste tulemuste hindamisel tuleb järgida selles määruuses ning sigade klassikalise katku kohta Euroopa Komisjoni otsuse 2002/106/EÜ ning sigade Aafrika katku kohta Euroopa Komisjoni otsuse 2003/422/EÜ alusel koostatud diagnoosimise juhendis (edaspidi *diagnoosimise juhend*) toodud juhiseid, nõudeid ja kriteeriume.

[RT I, 04.11.2016, 7- jõust. 07.11.2016]

(2) Laboratoorseks uurimiseks vajalikud proovid võtab veterinaarjärelevalveametnik. Uurimismaterjali toimetab laboratooriumisse veterinaarjärelevalveametnik või laboratooriumi selle ala spetsialist.

[RT I, 29.03.2018, 1- jõust. 01.04.2018]

(3) Sigade katku proove uuritakse laboratoorselt Veterinaar- ja Toidulaboratooriumis.

(4) Veterinaar- ja Toidulaboratoorium saadab haiguse esmakordsel diagnoosimisel isoleeritud viiruse isolaadi edasiseks genotüübi määramiseks Euroopa Liidu referentlaboratooriumisse.

[RT I, 04.11.2016, 7- jõust. 07.11.2016]

§ 11. Sigade katku kahtluse korral veterinaararsti rakendatavad abinõud

(1) Sigade katku kahtluse tekkimise korral teavitab karja teenindav veterinaararst (edaspidi *veterinaararst*) sellest viivitamata Veterinaar- ja Toiduametit ja korraldab taudi leviku vältimiseks esmaste abinõude kohaldamise.

[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

(2) Veterinaararst selgitab loomapidajale olukorda ja seoses taudikahtlusega temale õigusaktidest tulenevaid kohustusi ning palub kõigil tema taudikahtlase ettevõtte (edaspidi *eeldatav taudipunkt*) territooriumil viibivatel isikutel sealt mitte lahkuda kuni veterinaarjärelevalveametniku saabumiseni. Kui inimeste ja sõidukite lahkumine eeldatavast taudipunktist on hädaseisundi tõttu vältimatu, teeb veterinaararst kõik võimaliku, et tõkestada nakkuse väljaviimine.

[RT I, 28.06.2014, 60- jõust. 01.07.2014]

(3) Veterinaararst rakendab abinõud, et tõkestada isikute, veovahendite ja loomade sisenemine eeldatavasse taudipunkti.

§ 12. Loomapidaja kohustused sigade katku kahtluse korral

Loomapidaja on kohustatud:

- 1) eraldama eeldatavas taudipunktis viibivad sead nende pidamisruumidesse;
- 2) tegema kõik, et tõkestada sigade katku viiruse võimalik levik;
- 3) mitte lahkuma eeldatavast taudipunktist kuni veterinaarjärelevalveametniku saabumiseni ja temalt selleks loa saamiseni ning nõudma seda ka oma alluvatelt;
[RT I, 28.06.2014, 60- jõust. 01.07.2014]
- 4) osutama veterinaarjärelevalveametnikule kaasabi vajalike kliiniliste ja patoloogiliste uurimiste läbiviimisel, samuti epidemioloogilise uurimise tarbeks andmete kogumisel;
[RT I, 28.06.2014, 60- jõust. 01.07.2014]
- 5) esitama veterinaarjärelevalveametniku nõudmisel kõik loomade ja sööda omandamise ja võõrandamisega seotud dokumendid ning nende puudumise korral andma sellekohast suulist teavet;
[RT I, 28.06.2014, 60- jõust. 01.07.2014]
- 6) täitma veterinaarjärelevalveametniku korraldusi nakkuse leviku tõkestamiseks vajalike ettevaatusabinõude rakendamisel;
[RT I, 28.06.2014, 60- jõust. 01.07.2014]
- 7) registreerima kogu kitsenduste kehtimisaja vältel sündinud ja hukkunud sigade arvu, näidates ära hukkunud sigade vanuse, ning esitama asjakohased andmed veterinaarjärelevalveametnikule tema nõudmisel;
[RT I, 28.06.2014, 60- jõust. 01.07.2014]
- 8) esitama veterinaarjärelevalveametnikule nimekirja loomakasvatushoones töötavate ja teiste seal olevate isikute kohta, kelle sisenemine eeldatavasse taudipunkti on vajalik, samuti loomakasvatushoonet teenindavate veovahendite loetelu;
[RT I, 04.11.2016, 7- jõust. 07.11.2016]
- 9) välistama kõrvaliste isikute pääsu eeldatavas taudipunktis asuvasse loomakasvatushoonesse;
- 10) kasutama loomakasvatushoones töötamiseks eraldi ülerõivaid ja jalatseid, mida hoitakse loomakasvatushoone ruumides, ja tagama nende kasutamise ka loomakasvatushoone töötajatele;
- 11) paigutama loomakasvatushoone ja ettevõtte väljapääsudele desinfektsioonimatid ja regulaarselt niisutama neid Veterinaar- ja Toiduameti ettenähtud desinfektsioonivahendiga;
- 12) desinfitseerima kõik eeldatava taudipunkti territooriumilt lahkuvad veovahendid Veterinaar- ja Toiduameti ettenähtud desinfektsioonivahendiga.

§ 13. Sigade katku kahtluse korral Veterinaar- ja Toiduameti rakendatavad abinõud

(1) Veterinaar- ja Toiduamet võtab eeldatava taudipunkti, kus läbiviidud uurimuse alusel ei saa välistada sigade katku kahtlust, kõrgendatud veterinaarjärelevalve alla. Sigade katku kahtluse korral rakendatakse järgmisi abinõusid:

[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

- 1) registreeritakse sigade arv karjas vanuse ja tehnoloogiliste rühmade kaupa, esitades eraldi nakkuskahtlaste sigade arvu igas rühmas, samuti hukkunud sigade arvu ja vanuse;
- 2) tehakse karja ülevaatus ja kliiniliselt haigetel sigadel mõõdetakse kehatemperatuur;
- 3) tehakse sigade korjuste patoloogilis-anatoomiline lahang. Kui sigu ei hukkunud, tehakse haigete sigade kontrolltapmine;
- 4) võetakse uurimismaterjal ja vereproovid ning korraldatakse nende saatmine Veterinaar- ja Toidulaboratooriumisse uurimiseks;
- 5) eeldatava taudipunkti territoorium määratakse kindlaks ja tähistatakse teavitavate siltidega;
- 6) viiakse läbi epidemioloogiline uurimine;
- 7) loomapidaja esitatus nimekirja alusel määratakse isikud ja veovahendid, kellel ja millel on lubatud viibida eeldatavas taudipunktis, ning väljastatakse asjakohased load;
- 8) kehtestatakse punktis 7 nimetatud isikute ja veovahendite liikumise kord eeldatavast taudipunktist välja ja sinna sisse. Ükski nimetatud veovahend ei või lahkuda eeldatavast taudipunktist enne, kui veterinaarjärelevalveametnik on selle üle vaadanud ja lahkumiseks loa andnud.
[RT I, 29.03.2018, 1- jõust. 01.04.2018]

(2) Veterinaar- ja Toiduamet:

[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

- 1) määrab desinfektsioonivahendi ning korraldab selle veo eeldatavasse taudipunkti;
- 2) korraldab korjuste nõuetekohase kahjutustamise ja kõrvaldamise loomsete kõrvalsaaduste ettevõttes või kohapeal;

[RT I, 14.04.2015, 2- jõust. 01.05.2015]

- 3) külastab eeldatavat taudipunkti perioodiliselt kogu kitsenduste kehtimise aja vältel ja kontrollib kitsendustega seotud nõuete täitmist. Külastused registreeritakse.

§ 14. Sigade katku kahtluse korral Veterinaar- ja Toiduameti rakendatavad kitsendused

(1) Sigade katku kahtluse korral keelab Veterinaar- ja Toiduamet ilma oma kirjaliku loata:

[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

- 1) ettevõttest sigu välja viia ja sinna juurde tuua ning ühest loomakasvatushoonest teise ümber paigutada, samuti sigu karjatada või lasta neid sigade väljas pidamiseks ettenähtud taraga piiratud alale (edaspidi *välilaager*). Vajaduse korral võib veterinaarjärelevalveametnik keelata ka teiste loomaliikide väljaviimise ettevõtte territooriumilt või nende ümberpaigutamise ettevõttesiseselt;

[RT I, 28.06.2014, 60- jõust. 01.07.2014]

- 2) ettevõttest välja viia sigade spermat, embrüoid ja munarakke, tapasaadusi, sealhulgas sealiha, korjuseid, sööta, loomakasvatushoone sisseaset ja inventari, sõnnikut, allapanu ja teisi võimalikke nakkust edasikandvaid materjale ning jäätmeid;

- 3) tappa kohapeal sigu toiduks;

- 4) isikutel ja veovahenditel siseneda eeldatava taudipunkti territooriumile ja lahkuda sealt.

(2) [Kehtetu -RT I, 04.11.2016, 7- jõust. 07.11.2016]

- (3) Lõikes 1 loetletud kitsendusi kohaldatakse ka ettevõttes ja piirkonnas, milles epidemioloogilise uurimise tulemused annavad põhjuse kahtlustada taudi levikut.

[RT I, 04.11.2016, 7- jõust. 07.11.2016]

- (4) Veterinaar- ja Toiduametil on epidemioloogilise uurimise tulemuse põhjal või kui eeldatav taudipunkt asub kõrge intensiivsusega seakasvatuse piirkonnas, taudi leviku vältimiseks õigus kehtestada lisakitsendusi.

[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

- (5) Kui sigade katku esinemist kinnitavaid või seda ümberlukkavaid tõendeid ei ole saadud 15 päeva jooksul alates kitsenduste kehtestamisest, siis määrab Veterinaar- ja Toiduamet tapamaja, milles on lubatud tappa nakkuskahtlasi sigu lihaks. Sigade katku kahtlusega ettevõttest või piirkonnast pärit loomne saadus märgistatakse ja töödeldakse põllumajandusministri 13. mai 2005. a määruse nr 55 „Loomsete saaduste ja nende käitlemise, sealhulgas nendega kauplemise, veterinaarnõuded” § 4 nõuete kohaselt.

[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

§ 15. Kitsenduste kehtestamine ja lõpetamine

- (1) Veterinaar- ja Toiduamet kehtestab sigade katku kahtluse korral kitsendused ning teavitab sellest loomapidajat.

- (2) Veterinaar- ja Toiduamet lõpetab sigade katku kahtluse korral kehtestatud kitsendused sigade katku välistavate laboratoorsete uurimiste tulemuste põhjal ja teavitab sellest loomapidajat.

[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

§ 16. Epidemioloogiline uurimine sigade katku kahtluse korral

- (1) Veterinaar- ja Toiduamet korraldab epidemioloogilise uurimise, mille käigus selgitatakse välja:

[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

- 1) tõenäoline sigade nakatumise aeg ja nakkusallikas;
- 2) muud võimalikud kontaktid ettevõtte;
- 3) eeldatavast taudipunktist viiruse edasikandumise võimalused sigade nakatumise ja sigade katku avastamise vahelisel ajavahemikul ning võimalikud sekundaarsed kontaktid ettevõtte;
- 4) eksisteerivad ohud ja keskkonnategurid, mis soodustavad viiruse levimist eeldatavast taudipunktist väljapoole. Sigade katku puhul metssigadel ja sigade Aafrika katku puhul arvestatakse võimaliku nakkusallikana ka verdimevaid putukaid.

- (2) Epidemioloogilisel uurimisel toetatakse sigade katku situatsioonplaanis ettenähtud küsimustiku «Küsimustik eriti ohtlike loomataudide kahtlusel» täitmisel saadud andmete.

(3) [Kehtetu - RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

2. jagu

Tegutsemisjuhised ettevõttes sigade katku puhkemise korral

§ 17. Diagnoosimine

Sigade katku diagnoos pannakse «Loomatauditõrje seaduse» § 37 lõike 3 kohaselt. Sigade katku ametliku diagnoosi kinnitab Veterinaar- ja Toiduamet.

§ 18. Sigade katku ravi

Sigade katku haigestunud sigade ravi on keelatud.

§ 19. Karantiini kehtestamine

Kohe pärast sigade katku ametliku diagnoosi kinnitamist kehtestab Veterinaar- ja Toiduameti peadirektor karantiini loomatauditõrje seaduse § 50 kohaselt.

[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

§ 20. Taudipunktis sigade katku likvideerimise erinevad viisid

Sõltuvalt olukorrast valib Veterinaar- ja Toiduamet taudipunktis ühe allpool esitatud sigade katku likvideerimise viisi või rakendab neis toodud põhimõtteid kombineeritult:

1) sigade veretu hukkamine kohapeal, järgides veterinaarjärelevalveametniku korraldusi;

[RT I, 28.06.2014, 60- jõust. 01.07.2014]

2) kliiniliselt haigete ja nendega vahetus kontaktis olnud sigade veretu hukkamine kohapeal, järgides veterinaarjärelevalveametniku korraldusi, ja kliiniliselt tervete sigade viivitamatu tapmine Veterinaar- ja Toiduameti määratud tapamajas;

[RT I, 28.06.2014, 60- jõust. 01.07.2014]

3) kõikide kliiniliselt haigete ja nendega vahetus kontaktis olnud sigade veretu hukkamine kohapeal, järgides veterinaarjärelevalveametniku korraldusi, ja kliiniliselt tervete mittekontaktsete sigade erakorraline vaktsineerimine veterinaarjärelevalveametniku korralduste kohaselt. Vaktsineeritud sead tapetakse Veterinaar- ja Toiduameti määratud tapamajas esimesel võimalusel.

[RT I, 28.06.2014, 60- jõust. 01.07.2014]

§ 21. Taudipunktis rakendatavad kitsendused ja abinõud

(1) Pärast karantiini kehtestamist rakendatakse taudipunktis lisaks §-s 14 esitatud kitsendustele järgmisi kitsendusi ja abinõusid:

1) taudipunktis olevad sead hinnatakse tootmisgruppide kaupa ja määratakse nende kaal, seejärel loomad hukatakse viivitamata veterinaarjärelevalveametniku kontrolli all vastavalt valitud sigade katku likvideerimise viisile nii, et viiruse levik sigade veol või hukkamisel on välistatud. Sigade veol tapamajja kasutatakse veekindla põranda ja veekindlate seintega kinnist veovahendit, mille nõuetekohasust kontrollib veterinaarjärelevalveametnik vahetult enne sigade laadimist veovahendile. Veovahendit või nende kolonni teel tapamajja saadab veterinaarjärelevalveametnik. Teekonnal on asulas peatumine keelatud;

[RT I, 28.04.2018, 2- jõust. 01.05.2018]

2) sigadelt võetakse pärast hukkamist vastavalt diagnoosimise juhendile piisav arv proove, mis võimaldab tuvastada taudipunktis sigade katku viiruse sissetoomise viisi ja ajavahemiku, mille jooksul sigade katku viirus on võinud taudipunktis olla juba enne haiguspuhangust teavitamist;

3) hukatud või surnud loomade korjused töödeldakse veterinaarjärelevalveametniku kontrolli all viisil, mis välistab viiruse leviku;

[RT I, 29.03.2018, 1- jõust. 01.04.2018]

4) võimaluse korral selgitatakse välja tõenäolise nakkuse sissetoomise ja nakkuse avastamise ajavahemikul tapetud sealt pärineva liha asukoht. Selline liha kõrvaldatakse ringlusest ning hävitatakse veterinaarjärelevalveametniku kontrolli all viisil, mis välistab viiruse leviku;

[RT I, 29.03.2018, 1- jõust. 01.04.2018]

5) võimaluse korral selgitatakse välja tõenäolise nakkuse sissetoomise ja ametlike kitsenduste kehtestamise ajavahemikul sigadelt kogutud sperma, munarakkude ja embrüote asukoht. Sperma, munarakud ja embrüod kõrvaldatakse ringlusest ning hävitatakse veterinaarjärelevalveametniku kontrolli all viisil, mis välistab viiruse leviku;

[RT I, 29.03.2018, 1- jõust. 01.04.2018]

6) sööt ja muud ained ning jäätmed, mis võivad sisaldada viirust või mis võivad olla sellega saastunud, töödeldakse veterinaarjärelevalveametniku kontrolli all viisil, mis välistab viiruse leviku. Ühekordselt kasutatavad materjalid, mida kasutati loomade tapmisel, hävitatakse veterinaarjärelevalveametniku juhiste kohaselt;

[RT I, 29.03.2018, 1- jõust. 01.04.2018]

7) pärast sigade tapmist puhastatakse ning desinfitseeritakse või töödeldakse loomakasvatushoone koos inventari ja seadmetega, samuti kasutatud veovahendid, tekkinud sõnnik, läga, virts jms, mis võib olla nakkuse levitaja, vajaduse korral ka loomakasvatushoone ümbruse pinnas Veterinaar- ja Toiduameti lubatud

desinfektsioonivahendiga veterinaarjärelevalveametniku juhiste kohaselt. Puhastamise, desinfitseerimise ja töötlemise kirjeldus on toodud lisa 3;

[RT I, 28.06.2014, 60- jõust. 01.07.2014]

8) loomapidaja korraldab taudipunktis deratisatsiooni, sigade Aafrika katku korral ka desinseksiooni veterinaarjärelevalveametniku juhiste kohaselt;

[RT I, 28.06.2014, 60- jõust. 01.07.2014]

9) viiakse läbi epidemioloogiline uurimine.

(2) Kui taudipunktis on rohkem kui üks loomakasvatushoone, võib Veterinaar- ja Toiduamet jätta tabandumata loomakasvatushoones kitsendused kehtestamata, kui on täidetud järgmised nõuded:

1) loomakasvatushoone asub vähemalt kahe kilomeetri kaugusel tabandunud loomakasvatushoonest;

2) loomakasvatushoonet majandatakse täielikult eraldi (eraldi töötajad, vedu, söödavarud, sönniku ladustamine);

3) täidetud on kõik nõuded tabandunud ettevõtte või piirkonna eraldiasuvasse loomakasvatushoonesse nakkuse leviku toomise vältimiseks.

[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

(3) Kui taudipunkt asub laboratooriumis, loomaaias, metsloomapargis või piiritletud territooriumil, kus peetakse sigu teaduslikul või haruldase liigi säilitamise eesmärgil, võib Veterinaar- ja Toiduamet lubada mööndusi lõike 1 punktides 1 ja 5 toodud kitsendustes ja abinõudes, andes loomatauditõrje seaduse §-des 45¹–45³ nimetatud korraldusi ja rakendades seal toodud meetmeid.

[RT I, 14.04.2015, 2- jõust. 01.05.2015]

§ 22. Epidemioloogiline uurimine sigade katku puhangu korral

(1) Sigade katku puhangu korral korraldab kohalik loomatauditõrje komisjon, keda juhivad Veterinaar- ja Toiduameti esindaja, epidemioloogilise uurimise § 16 kohaselt ja esitab ametliku diagnoosi kinnitamisest arvates 24 tunni jooksul Veterinaar- ja Toiduameti peadirektorile aruande, milles on toodud:

[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

1) sigade katku kahtluse püstitamise kuupäev;

2) sigade katku ametliku diagnoosi kuupäev ja ametliku diagnoosi kinnitamise alus;

3) taudipunkti asukoht ja selle kaugus lähimast loomakasvatushoonest;

4) sigade arv taudipunktis vanuse ja tehnoloogiliste rühmade kaupa;

5) haigestunud ja surnud sigade arv igas üksuses; haiguse levimus ja sigade suremus;

6) nakkusallikas (kahtlustatav või kinnitust leidnud);

7) võimalikud kontaktid ettevõttes.

(2) Edaspidi esitatakse aruanne uue informatsiooni laekumise korral, kuid mitte harvem kui üks kord nädalas.

(3) Kui epidemioloogilise uurimise tulemusena saadakse tõendeid, et nakkus võib olla levinud taudipunkti mõnest teisest seakarjast, loetakse see nakkuskahtlaseks ning selle suhtes kohaldatakse selle peatüki jaos 1 toodud tegutsemisjuhiseid.

§ 23. Kontaktsetes ettevõttes rakendatavad kitsendused ja abinõud

(1) Kontaktse ettevõtte suhtes kohaldatakse selle peatüki jaos 1 toodud tegutsemisjuhiseid.

(2) Sigadelt võetakse pärast hukkamist vastavalt diagnoosimise juhendile piisav arv proove, mis võimaldab tuvastada või välistada sigade katku viiruse kontaktsetes ettevõttes.

(3) Veterinaar- ja Toiduametil on õigus epidemioloogilisest olukorrast tuleneva vajaduse korral kohaldada § 21 lõikes 1 sätestatud kitsendusi. Kriteeriumid ja riskifaktorid, mida Veterinaar- ja Toiduamet peab arvestama sigade suhtes § 21 lõike 1 punktis 1 nimetatud kitsenduste ja abinõude kohaldamisel, on toodud lisa 4.

§ 24. Taudipunktis sigade katku likvideerimise kohta esitatavad andmed

Veterinaarjärelevalveametnik esitab sigade katku likvideerimise kohta taudipunktis Veterinaar- ja Toiduameti peadirektorile järgmised andmed:

[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

1) sigade hukkamise ja hävitamise kuupäev;

2) hukatud sigade arv;

3) toiduks tapetud sigade tapmise kuupäev või tapmise ajaline graafik, andmed tapamaja kohta ning tapetud või tapmisele kuuluvate sigade arv;

4) vaktsineeritud sigade arv ja kategooriad;

5) desinfektsiooni ajagraafik.

§ 25. Sigade katku puhangu korral kehtestatud kitsenduste lõpetamine

Sigade katku puhangu korral kehtestatud kitsendused ja karantiin lõpetatakse 30 päeva möödudes loomakasvatushoone lõppdesinfektsioonist arvates.

[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

§ 26. Loomakasvatushoonesse uute sigade toomine

(1) Loomakasvatushoonesse võib uusi sigu tuua (edaspidi *asustamine*) 30 päeva pärast karantiini lõpetamisest arvates.

(2) Sigade katku kitsendusteta ettevõttest tuuakse loomakasvatushoonesse sigade katku viiruse antikehadeta sead (*senitel pigs*, kontrollsead), kes paigutatakse loomakasvatushoones laiali veterinaarjärevalveametniku määratud kohtadesse. Sigu uuritakse seroloogiliselt sigade katku antikehade olemasolu suhtes diagnoosimise juhendi kohaselt pärast 40 päeva möödumist sigade loomakasvatushoonesse toomisest. Uurimise negatiivse tulemuse korral on lubatud asustada kogu loomakasvatushoone. Enne negatiivse tulemuse selgumist ei tohi loomakasvatushoonest välja viia ühtegi siga.

[RT I, 28.06.2014, 60- jõust. 01.07.2014]

(3) Kinnise õhusüsteemiga loomakasvatushoone puhul võib asustada loomakasvatushoone uute sigadega ka kohe täismahus. Sellisel juhul peavad olema täidetud järgmised nõuded:

1) loomakasvatushoone asustatakse sigade katku kitsendusteta ettevõttest pärinevate sigadega 20 päeva jooksul;

2) asutatud loomakasvatushoone seakarja sigu uuritakse seroloogiliselt sigade katku antikehade olemasolu suhtes diagnoosimise juhendi kohaselt pärast 40 päeva möödumist viimase sea karja saabumisest. Enne negatiivse tulemuse selgumist ei tohi loomakasvatushoonest välja viia ühtegi siga.

(4) Kui karantiini lõpetamisest on möödas rohkem kui kuus kuud, on Veterinaar- ja Toiduametil õigus epidemioloogilist olukorda arvestades loomakasvatushoone asustamisel uute sigadega lubada erandeid lõigetest 2 ja 3.

3. jagu Tegutsemisjuhised sigade katku kahtluse ja puhkemise korral tapamajas või veo ajal

§ 27. Tapamajas või veo ajal sigade katku kahtluse või puhkemise korral kohaldatavad kitsendused ja abinõud

(1) Sigadel sigade katku kahtluse korral tapamajas või veovahendis algatab tapamaja üle veterinaarjärevalvet teostav veterinaarjärevalveametnik kahtluse otsustamiseks või välistamiseks kohe uurimise vastavalt diagnoosimise juhendile.

[RT I, 28.06.2014, 60- jõust. 01.07.2014]

(2) Veterinaar- ja Toiduamet rakendab tapamajas või veovahendis sigade katku puhkemise korral järgmisi kitsendusi ja abinõusid:

[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

1) kõik sead hukatakse viivitamata tapamaja üle veterinaarjärevalvet teostav veterinaarjärevalveametniku kontrolli all;

[RT I, 28.06.2014, 60- jõust. 01.07.2014]

2) hukatud sigadelt pärinevad tapasaadused, sealhulgas liha, töödeldakse tapamaja üle veterinaarjärevalvet teostav veterinaarjärevalveametniku kontrolli all;

[RT I, 28.06.2014, 60- jõust. 01.07.2014]

3) ruumid, veovahendid ja muu inventar puhastatakse ja desinfitseeritakse tapamaja üle veterinaarjärevalvet teostav veterinaarjärevalveametniku kontrolli all;

[RT I, 28.06.2014, 60- jõust. 01.07.2014]

4) viiakse läbi epidemioloogiline uurimine § 22 kohaselt;

5) määratakse isoleeritud viiruse geneetiline tüüp diagnoosimise juhendi kohaselt;

6) ettevõttele, kust nakatunud sead on pärit ja teistele kontaktsetele ettevõtetele kohaldatakse § 23 sätteid. Juhul kui epidemioloogiline uurimise tulemus ei näe ette teisiti, kohaldatakse loomade päritoluettevõttele § 21 sätteid;

7) uute sigade vedu ja tapamajja toomine on keelatud vähemalt 24 tundi pärast nõuetekohast puhastamist ja desinfitseerimist ning uute sigade veoks ja tapamajja toomiseks peab olema Veterinaar- ja Toiduameti kirjalik luba. Puhastamise, desinfitseerimise ja töötlemise kirjeldus on toodud lisa 3.

[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

4. jagu

Tegutsemisjuhised ohustatud tsoonis ja järelevalvetsoonis

§ 28. Ohustatud tsooni ja järelevalvetsooni kehtestamine

(1) Sigadel sigade katku ametliku diagnoosi kinnitamisest arvates 24 tunni jooksul kehtestab Veterinaar- ja Toiduameti peadirektor käskkirjaga taudipunkti ümber ohustatud tsooni ja järelevalvetsooni, millest teavitatakse elanikkonda massiteabevahendite kaudu.
[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

(2) Ohustatud tsoon kehtestatakse vähemalt kolme kilomeetri raadiuses ja järelevalvetsoon vähemalt 10 kilomeetri raadiuses taudipunkti.

(3) Ohustatud tsooni ja järelevalvetsooni määramisel arvestatakse:

- 1) epidemioloogilise uurimise tulemusi;
- 2) seroloogilise uurimise tulemusi;
- 3) geograafilisi tingimusi ja looduslike tõkkeid sigade katku levikule;
- 4) loomakasvatushoonete geograafilist asukohta ja paiknemise tihedust;
- 5) peamist sigade tapmise ja turustamise praktikat ning tapamajade olemasolu ja olukorda piirkonnas;
- 6) veterinaarjärelevalve teostamiseks vajalikke inim- ja materiaalseid ressursse.

[RT I, 28.06.2014, 60- jõust. 01.07.2014]

(4) Uute taudipunktide avastamise korral muudetakse ohustatud tsooni ja järelevalvetsooni ulatust selles paragrahvis sätestatud korras, teavitades sellest elanikkonda massiteabevahendite kaudu.

§ 29. Loomapidaja kohustused ohustatud tsoonis ja järelevalvetsoonis

(1) Loomapidaja peab ettevõttes peetavate sigade kohta arvestust loomakasvatushoonete kaupa ja fikseerib kõik sigade arvu muutused vanuse ja tehnoloogiliste rühmade kaupa ning esitab asjakohased andmed veterinaarjärelevalveametnikule tema nõudmisel.

[RT I, 28.06.2014, 60- jõust. 01.07.2014]

(2) Loomapidaja teatab kõigist sigade surma ja haigestumise juhtudest veterinaarjärelevalveametnikule, kes viib läbi kõik vajalikud uurimised sigade katku tuvastamiseks.

[RT I, 29.03.2018, 1- jõust. 01.04.2018]

(3) Veovahendid ja muu varustus, mida on kasutatud sigade või teiste põllumajandusloomade veol, samuti kõik muu, mis võib olla saastunud haigustekitajatega, nagu surnud või tapetud loomade korjused, sööt, allapanu, läga jms, puhastatakse ning desinfitseeritakse või töödeldakse Veterinaar- ja Toiduameti määratud desinfitseerimisvahendiga veterinaarjärelevalveametniku juhiste kohaselt esimesel võimalusel pärast nende saastumist. Puhastamise, desinfitseerimise ja töötlemise kirjeldus on toodud lisas 3.

[RT I, 28.06.2014, 60- jõust. 01.07.2014]

§ 30. Ohustatud tsoonis ja järelevalvetsoonis rakendatavad abinõud

(1) Veterinaar- ja Toiduamet rakendab ohustatud tsoonis ja järelevalvetsoonis järgmisi abinõusid:

[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

- 1) kehtestab kitsendused ohustatud tsoonis ja järelevalvetsoonis;
- 2) koostab ohustatud tsoonis ja järelevalvetsoonis asuvate ettevõtete nimekirja;
- 3) määrab ettevõtete ülevaatus- ja vereproovide võtmisega tegelevad veterinaararstid;
- 4) korraldab viivitamata pärast haigestunud või surnud sigadest teate saamist vajalikud uurimised diagnoosimise juhendi kohaselt.

(2) Ohustatud tsoonis asuvate ettevõtete esmane ülevaatus peab toimuma hiljemalt seitsme päeva jooksul arvates ohustatud tsooni kehtestamise päevast.

(3) Ohustatud tsoonis asuvate ettevõtete ülevaatus tegevad veterinaararstid registreerivad sigade arvu loomakasvatushoonetes rühmade kaupa, viivad läbi karja kliinilise uurimise, kontrollivad loomapidaja peetavat sigade arvestust ning sigade nõuetekohast märgistust. Sigade massilise haigestumise ja suremise korral loetakse kari nakkuskahtlaseks ning kohaldatakse selle peatuki jao 1 sätteid.

§ 31. Ohustatud tsoonis rakendatavad kitsendused

(1) Ohustatud tsoonis rakendatakse järgmisi kitsendusi:

1) sigade ohustatud tsooni toomine ja sealt väljaviimine, samuti sigade liikumine ja vedu ohustatud tsooni avalikult kasutataval teel ja erateel, välja arvatud loomakasvatushoone teenindamisega otseselt seotud teelõigul, on keelatud. Veterinaar- ja Toiduametil on õigus lubada sigade vedu lõigetes 2–4 toodud juhtudel ja nõuetel ning sigade transiiti läbi ohustatud tsooni üksnes eeldusel, et vedu toimub ilma peatuseta ja veol kasutatakse üksnes põhimaanteed või raudteed. Läbi ohustatud tsooni kavandatavast sigade veost teatab veose omanik Veterinaar- ja Toiduametile 24 tundi ette;

- 2) veovahend, mida on kasutatud sigade veoks, tohib lahkuda ohustatud tsooni territooriumilt vaid Veterinaar- ja Toiduameti loal. Sellise loa andmisele peab eelnema veterinaarjärelevalveametniku kontroll läbiviidud puhastuse ja desinfektsiooni nõuetekohasuse hindamiseks;
 - 3) muud liiki põllumajandusloomi on lubatud ohustatud tsoonis paiknevasse ettevõttesse tuua ja sealt välja viia Veterinaar- ja Toiduameti loal;
 - 4) sigu ei tohi ettevõttest, kus neid peetakse, välja viia vähemalt 30 päeva jooksul pärast esmase puhastuse ja desinfektsiooni läbiviimist viimases Eestis asuvas taudipunktis;
 - 5) sea spermat, embrüoid ja munarakke ei ole lubatud ohustatud tsoonis paiknevast ettevõttest välja viia;
 - 6) isikud, kes sisenevad loomakasvatushoonesse või lahkuvad sealt, järgivad veterinaarjärelevalveametniku juhiseid ja korraldusi, et vähendada nakkuse leviku riski.
- [RT I, 28.06.2014, 60- jõust. 01.07.2014]

(2) Kui esmase puhastuse ja desinfektsiooni läbiviimisest viimases taudipunktis on möödunud vähemalt 30 päeva või üksikutel juhtudel ka varem, samuti kui kitsendused ohustatud tsoonis on kehtinud üle 30 päeva ja vajadus tuleneb looma heaoluga seotud või muudest probleemidest loomade pidamisel seoses uute taudipunktide lisandumisega, on Veterinaar- ja Toiduametil õigus lubada vedada sigu järgmistel juhtudel:

1) sead tapetakse Veterinaar- ja Toiduameti määratud ohustatud tsoonis või järelevalvetsoonis või mujal asuvas tapamajas;

2) sead hukatakse nõukogu määruses (EÜ) nr 1099/2009, loomade kaitse kohta surmamisel (ELT L 303, 18.11.2009, lk 1–29) sätestatud nõuete kohaselt ja korjused kahjutustatakse või kõrvaldatakse veterinaarjärelevalveametniku kontrolli all Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1069/2009, milles sätestatakse muuks otstarbeks kui inimtoiduks ettenähtud loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete tervise-eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1774/2002 (ELT L 300, 14.11.2009, lk 1–33), sätestatud nõuete kohaselt;

[RT I, 04.11.2016, 7- jõust. 07.11.2016]

3) sead paigutatakse ümber teise loomakasvatushoonesse, mis paikneb ohustatud tsoonis. Sellisest sigade ümberpaigutamisest teavitab Veterinaar- ja Toiduameti peadirektor viivitamata Euroopa Komisjoni.

(3) Veterinaar- ja Toiduamet annab lõikes 2 loetletud juhtudel veoks loa, kui on täidetud järgmised nõuded:

1) vahetult enne vedu on veterinaarjärelevalveametnik viinud läbi karja kliinilise uurimise, pöörates eriti tähelepanu vedada soovitavatele sigadele, termometreerinud vähemalt 10% kõigist sigadest ja kontrollinud sigade märgistamist ning loomapidaja peetavat sigade arvestust. Tehtud uurimuse tulemusel ei ole alust kahtlustada sigade katku ega ole avastatud rikkumisi loomade märgistamisel ega registreerimisel;

[RT I, 28.06.2014, 60- jõust. 01.07.2014]

2) veovahendi korrasolekut kontrollitakse enne sigade laadimist ja veterinaarjärelevalveametnik pitseerib veovahendi pärast laadimist;

[RT I, 28.06.2014, 60- jõust. 01.07.2014]

3) pärast sigade mahalaadimist puhastatakse ja desinfitseeritakse veovahendid ja muu veol kasutatud inventar viivitamata veterinaarjärelevalveametniku kontrolli all. Puhastamise, desinfitseerimise ja töötlemise kirjeldus on toodud lisa 3;

[RT I, 28.06.2014, 60- jõust. 01.07.2014]

4) enne sigade saatmist tapamajja on tapamaja veterinaarjärelevalveametnikku sellest teavitatud ja pärast sigade saabumist tapamajja teavitab ta sellest Veterinaar- ja Toiduameti;

[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

5) tapamajas hoitakse ja tapetakse ohustatud tsoonist saabuvasid sigu eraldi ülejäänud sigadest ning enne ja pärast tapmist uurib tapamaja veterinaararst sigu sigade katku tunnuste suhtes. Sellistelt sigadelt pärit loomne saadus märgistatakse ja töödeldakse põllumajandusministri 13. mai 2005. a määruse nr 55 „Loomsete saaduste ja nende käitlemise, sealhulgas nendega kauplemise, veterinaarnõuded” § 4 nõuete kohaselt. Loomsed kõrvalsaadused kahjutustatakse või kõrvaldatakse veterinaarjärelevalveametniku kontrolli all Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1069/2009 sätestatud nõuete kohaselt.

[RT I, 04.11.2016, 7- jõust. 07.11.2016]

(4) Veterinaar- ja Toiduameti nõusolekul võib väljastpoolt ohustatud tsooni pärinevaid sigu vedada otse tapamajja viivitamata tapmiseks.

[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

§ 32. Järelevalvetsoonis rakendatavad kitsendused

(1) Järelevalvetsoonis rakendatakse järgmisi kitsendusi:

[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

1) sigade liikumine ja vedu järelevalvetsooni avalikult kasutataval teel ja erateel, välja arvatud loomakasvatushoone teenindamisega otseselt seotud teelõigul, on lubatud ainult Veterinaar- ja Toiduameti loal. Lubatud on sigade vedu väljastpoolt järelevalvetsooni otse järelevalvetsoonis paiknevasse tapamajja viivitamata tapmiseks ning transiit läbi järelevalvetsooni eeldusel, et vedu toimub ilma peatuseta ja veol kasutatakse ainult põhimaanteed või raudteed. Kavandatavast sigade veost järelevalvetsooni või läbi järelevalvetsooni teatab loomapidaja Veterinaar- ja Toiduametile 24 tundi ette;

- 2) veovahend, mida on kasutatud sigade veoks, tohib lahkuda järelevalvetsooni territooriumilt üksnes Veterinaar- ja Toiduameti loal. Sellise loa andmisele eelneb veterinaarjärelevalveametniku kontroll läbiviidud puhastuse ja desinfektsiooni nõuetekohasuse hindamiseks;
 - 3) muud liiki põllumajandusloomi on lubatud järelevalvetsoonis paiknevasse ettevõttesse tuua ja sealt välja viia vaid Veterinaar- ja Toiduameti loal;
 - 4) sigu ei või ettevõttest, kus neid peetakse, välja viia vähemalt 21 päeva jooksul pärast esmase puhastuse ja desinfektsiooni läbiviimist viimases taudipunktis, kus likvideeritakse sigade katku;
 - 5) sea spermat, embrüoid ja munarakke on keelatud järelevalvetsoonis paiknevatest ettevõtetest välja viia;
 - 6) kõik isikud, kes sisenevad loomakasvatushoonesse või lahkuvad sealt, järgivad veterinaarjärelevalveametniku juhiseid ja korraldusi, et vähendada nakkuse leviku riski.
- [RT I, 28.06.2014, 60- jõust. 01.07.2014]

(2) Kui esmase puhastuse ja desinfektsiooni läbiviimisest viimases taudipunktis on möödunud vähemalt 21 päeva või erandjuhtudel ka varem, samuti kui kitsendused järelevalvetsoonis on kehtinud üle 30 päeva ja vajadus tuleneb looma heaoluga seotud või muudest probleemidest loomade pidamisel seoses uute taudipunktide lisandumisega, on Veterinaar- ja Toiduametil õigus lubada vedada sigu § 31 lõikes 2 toodud juhtudel, kui on täidetud § 31 lõikes 3 toodud nõuded.

[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

§ 33. Seroloogilised uurimised ohustatud tsoonis ja järelevalvetsoonis

Ohustatud tsoonis ja järelevalvetsoonis korraldab seroloogilise uurimise Veterinaar- ja Toiduamet.

[RT I, 04.11.2016, 7- jõust. 07.11.2016]

§ 34. Ohustatud tsoonis ja järelevalvetsoonis kehtestatud kitsenduste lõpetamine

- (1) Ohustatud tsoonis ja järelevalvetsoonis kehtestatud kitsendusi kohaldatakse vähemalt 30 päeva jooksul pärast seda, kui:
- 1) kõikides taudipunktides on sigade katk likvideeritud ja lõppdesinfektsioon tehtud;
 - 2) kõik seakarjad ohustatud tsoonis ja järelevalvetsoonis on kliiniliselt uuritud ja sigade katku kahtlust ei ole tekkinud;
 - 3) seroloogilise uurimise tulemused ohustatud tsoonis ja järelevalvetsoonis on osutunud negatiivseks.
- (2) [Kehtetu - RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

5. jagu

Erakorraline vaksineerimine ettevõttes

§ 35. Erakorralise vaksineerimise otsustamine ja korraldamine

(1) Kui ettevõttes on sigade klassikaline katk ametlikult diagnoositud ja epidemioloogilise uurimise tulemusena selgub, et taud võib levida ulatuslikult, võib selle leviku tõkestamise erakorralise meetmena kasutada vaksineerimist.

(2) Sigade klassikalise katku erakorralise vaksineerimise (edaspidi *erakorraline vaksineerimine*) ja selle ulatuse otsustab riikliku loomatauditõrje komisjoni ettepanekul valdkonna eest vastutav minister. Peamised kriteeriumid ja riskifaktorid, mida riiklik loomatauditõrje komisjon otsuse tegemisel arvestab, on toodud lisas 5.

[RT I, 29.08.2015, 1- jõust. 01.09.2015]

(3) Erakorralist vaksineerimist korraldab Veterinaar- ja Toiduamet.

(4) Erakorralisest vaksineerimisest teavitab Veterinaar- ja Toiduamet Rahvusvahelist Episootiate Bürood ja Euroopa Komisjoni ning esitab viimasele vaksineerimise programmi.

§ 36. Vaksineerimise programm erakorraliseks vaksineerimiseks

Veterinaar- ja Toiduamet töötab välja erakorralise vaksineerimise programmi, milles tuuakse ära:

- 1) vaksineerimise vajaduse tinginud olukorra kirjeldus;
- 2) geograafiline piirkond, kus sigu vaksineeritakse (edaspidi *vaksineerimispiirkond*), koos seal paiknevate ettevõtete arvuga;
- 3) vaksineeritavate sigade grupid vanuserühmade kaupa ja ligikaudne arv;
- 4) kasutatav vaktsiin;
- 5) vaksineerimise kestus;
- 6) vaksineeritud loomade identifitseerimise ja registreerimise kord;
- 7) meetmed sigade, sealhulgas ja sigadelt pärinevate saaduste liikumise kontrollimiseks;
- 8) kriteeriumid, mida arvestatakse seoses vaksineerimise või selle peatüki jaos 1 toodud meetmete rakendamise otsustamiseks kontaktse ettevõttes;
- 9) muud erakorralise vaksineerimise puhul läbiviidavad asjakohased toimingud, sealhulgas ettevõttest, kus sigu vaksineeritakse ja vaksineerimispiirkonda jäävatest teistest ettevõtetest võetud proovide uurimiseks tehtavad vajalikud kliinilised ja laboratoorsed uurimised.

§ 37. Vaktsineerimispiirkonnas rakendatavad kitsendused ja abinõud

(1) Vaktsineerimispiirkonnast on vaktsineerimise perioodil keelatud sigu välja viia, välja arvatud nende vedu viivitamata tapmiseks vaktsineerimispiirkonnas või selle lähedal asuvas tapamajas, mille määrab Veterinaar- ja Toiduamet, või hukkamiseks ja hävitamiseks loomsete jäätmete käitlemise ettevõttes või muus sobivas kohas, kus loomad viivitamata tapetakse ja nende korjused hävitatakse viisil, mis välistab viiruse leviku.

(2) Vaktsineeritud sigadelt 30 päeva jooksul enne vaktsineerimist kogutud sperma, munarakkude ja embrüote asukoht selgitatakse välja ja need kõrvaldatakse ringlusest ning hävitatakse veterinaarjärelevalveametniku kontrolli all viisil, mis välistab viiruse leviku.
[RT I, 29.03.2018, 1- jõust. 01.04.2018]

(3) Ettevõttes, kus sigu vaktsineeritakse, tapetakse sead esimesel võimalusel pärast vaktsineerimise lõpetamist. Sellistelt sigadelt pärit loomne saadus märgistatakse ja töödeldakse põllumajandusministri 13. mai 2005. a määruse nr 55 „Loomsete saaduste ja nende käitlemise, sealhulgas nendega kauplemise, veterinaarõuded” § 4 nõuete kohaselt.
[RT I, 10.10.2014, 11- jõust. 13.10.2014]

(4) Enne kuue kuu möödumist vaktsineerimise perioodi lõpust võtab Veterinaar- ja Toiduamet tarvitusele abinõud, millega tagatakse, et ettevõttes, kus loomi vaktsineeriti, kohaldatakse järgmisi kitsendusi:

- 1) seropositiivsete sigade ettevõtetest välja viimine, välja arvatud viivitamata tapmiseks, on keelatud;
- 2) seropositiivsetelt sigadelt pärineva sperma, embrüote ja munarakkude kogumine on keelatud;
- 3) seropositiivsetelt emistelt pärinevate põrsaste väljaviimine nende päritoluettevõtetest, välja arvatud vedamine tapamajja viivitamata tapmiseks või vedamine ettevõttesse, mille on määranud Veterinaar- ja Toiduamet ja kust nad veetakse edasi otse tapamajja tapmiseks või vedamine muusse ettevõttesse pärast seroloogilise uurimise negatiivse tulemuse selgumist, on keelatud.

§ 38. Erakorralisel vaktsineerimisel rakendatud kitsenduste lõpetamine

(1) Paragrahvi 37 lõigetes 1–3 sätestatud kitsendused kehtestatakse erakorralise vaktsineerimise perioodil ja need kehtivad, kuni on möödunud vähemalt kuus kuud vaktsineerimisperioodi lõpust. Nimetatud tähtaja pikendamise üle otsustab ja kitsendused lõpetab Veterinaar- ja Toiduamet.

(2) Veterinaar- ja Toiduametil on õigus lõpetada kitsendused enne kuue kuu möödumist, kui ettevõttes, kus sigu vaktsineeriti, on kõik sead tapetud § 37 lõike 1 kohaselt ja selliste loomade liha on hävitatud või erimärgistatud ja on läbinud lisas 5 loetletud töötlemise ning kui ettevõttes on tehtud nõuetekohane puhastamine ja desinfitseerimine. Puhastamise, desinfitseerimise ja töötlemise kirjeldus on toodud lisas 3.

(3) Kui kitsendused lõpetatakse lõike 2 kohaselt enne kuue kuu möödumist, rakendab Veterinaar- ja Toiduamet järgmisi kitsendusi:

- 1) uute sigade sissetoomine ettevõttesse on lubatud, kui puhastamisest ja desinfitseerimisest on möödunud vähemalt kümme päeva;
- 2) pärast uute sigade sissetoomist tehakse kõikides vaktsineerimispiirkonnas asuvates ettevõtetes sigade katku viiruse avastamiseks loomade kliiniline ja laboratoorne uurimine diagnoosimise juhendi kohaselt. Ettevõttes, kus rakendati vaktsineerimist, on uuringute tegemise ajaks möödunud uute sigade sisse toomisest vähemalt 40 päeva. Sigade liikumine ettevõtetest välja uuringutele eelneval perioodil on keelatud.
[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

4. peatükk SIGADE KATKU TÕRJE METSSIGADEL

1. jagu Tegutsemisjuhised metssigadel sigade katku kahtluse korral

§ 39. Metssigadel sigade katku kahtluse korral kohaldatavad abinõud

(1) Kohe pärast metssigadel sigade katku kahtlusest teate saamist teavitab Veterinaar- ja Toiduamet sellest kõiki piirkonna veterinaarjärelevalveametnikke, loomapidajaid ja jahindusorganisatsioone.
[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

(2) Diagnoosi täpsustamiseks korraldatakse koostöös jahindusorganisatsioonidega kõikide kütitud või surnult leitud metssigade uurimine sigade katku suhtes. Proovid võetakse ja saadetakse laboratooriumisse §-s 10 sätestatud nõuete kohaselt.

2. jagu

Tegutsemisjuhised metssigadel sigade katku diagnoosimise korral

§ 40. Metssigadel sigade katku diagnoosimise korral rakendatavad abinõud sigade katku levialal

(1) Veterinaar- ja Toiduamet viib läbi epidemioloogilise uurimise, määratleb jahindusala spetsialistidega ning metssigade bioloogiat tundvate spetsialistide ja epidemioloogidega (edaspidi *ekspertgrupp*) konsulteerides sigade katku võimaliku leviala (edaspidi *taudistunud ala*) ning töötab välja taudistunud ala tervendamise kava. [RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

(2) Taudistunud ala on metssigade asuala, kus on avastatud vähemalt üks sigade katkus metssiga. Taudistunud ala suurus on vähemalt 200 km². Taudistunud ala määramisel võetakse arvesse haiguse leviku geograafiat, piirkonnas eluneva metssigade asuala suurust ning metssigade liikumist takistavaid looduslikke ja inimese loodud tõkkeid.

(3) Veterinaar- ja Toiduamet rakendab taudistunud alal järgmisi abinõusid:

- 1) koostab taudistunud alal asuvate ettevõtete loetelu;
- 2) määrab veterinaarjärelevalveametnikud ja volitatud veterinaararstid, kes teevad taudistunud alal asuvate ettevõtete üle kohapealset kontrolli ning kontrollivad ettevõttes §-s 7¹ sätestatud bioohutusmeetmete rakendamist;
- 3) korraldab kütitud või surnult leitud metssea epidemioloogilise uurimise sigade katku suhtes koostöös jahipidamisõigust omavate isikutega;
- 4) korraldab surnult leitud metssea korjuse ja selle osade kogumise, kahjutustamise ja kõrvaldamise Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1069/2009 sätestatud nõuete kohaselt koostöös jahipidamisõigust omavate isikutega;
- 5) korraldab kütitud metssealt proovide võtmise ning Veterinaar- ja Toidulaboratooriumisse saatmise koostöös jahipidamisõigust omavate isikutega.

[RT I, 04.11.2016, 7- jõust. 07.11.2016]

(4) Enne sigade katku suhtes uurimistulemuste selgumist on taudistunud alal kütitud metssea rümba käitlemine keelatud.

[RT I, 04.11.2016, 7- jõust. 07.11.2016]

(5) Sigade katku suhtes positiivse uurimistulemuse korral kahjutustatakse ja kõrvaldatakse lõikes 4 nimetatud metssea rümp ja rümbast pärinevad loomsed saadused veterinaarjärelevalveametniku kontrolli all Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1069/2009 sätestatud nõuete kohaselt.

[RT I, 04.11.2016, 7- jõust. 07.11.2016]

(6) Veterinaarjärelevalveametnik teeb taudistunud alal asuva ettevõtte üle kohapealse kontrolli ja:

[RT I, 29.03.2018, 1- jõust. 01.04.2018]

- 1) kontrollib järjepidevalt ettevõtet võimaliku nakkuse avastamiseks;
- 2) uurib kõiki ettevõtte sigade katku sümptomitega haigeid või surnud sigu sigade katku suhtes.

[RT I, 04.11.2016, 7- jõust. 07.11.2016]

§ 40¹. Riskipiirkonnas rakendatavad kitsendused ja abinõud

(1) Komisjoni otsuse 2014/709/EL, milles käsitletakse loomatervishoiualaseid tõrjemeetmeid seoses sigade Aafrika katkuga teatavates liikmesriikides ja tunnistatakse kehtetuks rakendusotsus 2014/178/EL (ELT L 295, 11.10.2014, lk 63–78), lisas loetletud piirkondades (edaspidi *riskipiirkond*) teavitab loomapidaja Veterinaar- ja Toiduametit sea oma tarbeks tapmise soovist vähemalt 48 tundi ette.

(2) Veterinaar- ja Toiduamet korraldab lõike 1 kohaselt oma tarbeks tapetava sea ja selle lihakeha ülevaatusse ning vajaduse korral proovide võtmise.

[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

(3) Jahipidamise õigust omav isik:

- 1) teavitab kütitud ja surnult leitud metsseast Veterinaar- ja Toiduametit;
- 2) paigutab kütitud metssea rümba ja sisikonna kütimispaigas enne nende vedu käitluskohta lekkekindlasse pakendisse viisil, mis väldib vere, muu eritise või sisikonna lekkimise keskkonda;
- 3) hoiustab kütitud metssea rümba selleks ette nähtud hoiustamiskohas, võimaluse korral külmpapis, identifitseeritult ning ristsaastumise vältimiseks eraldi teistest rümpadest;
- 4) paigutab kütitud metssea rümba ja sisikonna sigade katku positiivse uurimistulemuse korral selleks ettenähtud lukustatavasse konteinerisse ning peab konteinerisse paigutatud rümpade üle arvestust.

[RT I, 28.04.2018, 2- jõust. 01.05.2018]

(3¹) Metsseajahist osa võtnud isik puhastab, peseb ja desinfitseerib kütitud metssea või korjusega otseselt kokku puutunud riided, jalanõud, veovahendi ning kasutatud töövahendid viivitamata pärast jahti.

[RT I, 28.04.2018, 2- jõust. 01.05.2018]

(3²) Ühisjahi puhul teavitab jahijuhataja jahist osa võtvaid isikuid lõikes 3¹ sätestatud nõuetest.
[RT I, 28.04.2018, 2- jõust. 01.05.2018]

(4) Veterinaar- ja Toiduamet korraldab surnult leitud metssigade korjuse kogumise, kahjutustamise ja kõrvaldamise.

(5) [Kehtetu -RT I, 07.08.2015, 19- jõust. 10.08.2015]

§ 41. Metssigadelt proovide võtmine, laboratooriumisse saatmine ja uurimine

(1) Proovid võtab veterinaarjärelevalveametnik koostöös jahipidamise õigust omava isikuga.
[RT I, 29.03.2018, 1- jõust. 01.04.2018]

(2) Proovid toimetab laboratooriumisse kohale veterinaarjärelevalveametnik või laboratooriumi vastava ala spetsialist.
[RT I, 28.06.2014, 60- jõust. 01.07.2014]

(3) Proovide saatmisel laboratooriumisse täidab veterinaarjärelevalveametnik kaaskirja, milles märgib ära § 40 lõike 3 punktis 2 esitatud nõuetekohase epidemioloogilise uurimise tulemusel saadud andmed.
[RT I, 29.03.2018, 1- jõust. 01.04.2018]

(4) Veterinaar- ja Toidulaboratoorium saadab isoleeritud viiruse genotüübi määramiseks selleks volitatud referentlaboratooriumisse.

§ 42. Taudistunud ala suhtes rakendatavad kitsendused

[RT I, 04.11.2016, 7- jõust. 07.11.2016]

(1) Taudistunud alal asuva ettevõtte suhtes rakendatakse järgmisi kitsendusi:

1) ettevõttest on keelatud sigu välja viia ja sinna tuua, samuti sigu ühest loomakasvatushoonest teise ümber paigutada Veterinaar- ja Toiduameti loata;
[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

2) ettevõttest pärit sealiha, loomseid saadusi, embrüoid, munarakke ja spermat eksportida ning nendega kaubelda võib komisjoni otsuse 2014/709/EL kohaselt.

(2) Taudistunud ala suhtes rakendatakse järgmisi kitsendusi:

1) taudistunud alalt kütitud sellise metssea liha, kelle uurimistulemus on sigade katku suhtes negatiivne, on lubatud turustada üksnes Eestis;

2) sigade katku diagnoosiga metssea liha säilitamise ruum ning lihaga kokku puutunud ese, seade ja veovahend desinfitseeritakse veterinaarjärelevalveametniku juhiste kohaselt;

3) taudistunud alal metsseaga, sealhulgas metssea korjusega, või sellelt pärit loomsete kõrvalsaadustega vahetult kokku puutunud isik võtab sigade katku viiruse leviku riski vähendamiseks kasutusele asjakohased bioohutusmeetmed, nagu riiete, jalanõude, veovahendite ning muu materjali puhastamine ja pesemine;

4) taudistunud alalt leitud metssea korjuse ja kütitud metssea ning neilt pärinevate loomsete kõrvalsaaduste veol tuleb tagada lekkekindlus.

(3) Veterinaar- ja Toiduamet teeb pärast ekspertgrupiga konsulteerimist kooskõlas loomatauditõrje seaduse § 47 lõikega 1¹ Keskkonnaametile ettepaneku korraldada jahipidamist uluki kaudu leviva haiguse tõkestamiseks jahiseaduses sätestatud korras.

(4) Mootorsõiduki kasutaja laseb pesta taudistunud alal metsa maapinna ettevalmistamiseks kasutatud mootorsõiduki veermiku ja selle mootorsõiduki veoks kasutatava haagise Veterinaar- ja Toiduameti veebilehel avaldatud kohas enne nende viimist väljapoole sigade katku esinemise tõttu Euroopa Komisjoni õigusaktiga kehtestatud kaubanduspiirangutega piirkonda.

(5) Mootorsõiduki kasutaja teavitab lõike 4 kohase pesemise ajast ja kohast eelnevalt Veterinaar- ja Toiduametit. Veterinaar- ja Toiduametit tuleb teavitada võimalusel vähemalt 24 tundi enne pesemist.
[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

(6) Lõikes 4 sätestatud kitsendust rakendatakse Euroopa Komisjoni õigusaktiga kehtestatud kaubanduspiirangutega piirkonna suhtes kuni kaubanduspiirangute lõpetamiseni.
[RT I, 04.11.2016, 7- jõust. 07.11.2016]

§ 43. Loomapidaja kohustused taudistunud alal

Loomapidaja on kohustatud:

1) võtma ettevõtte sisse- ja väljapääsuteedel ning loomakasvatushoone sisse- ja väljapääsu ees kasutusele vajalikud desinfektsiooniabinõud;

2) tagama, et loomakasvatushoones töötavad isikud kasutavad tööl üleriietust ja jalanõusid, mis on ette nähtud üksnes tööl kandmiseks;

3) pidama sigade arvestust, tuues eraldi ära pidamis- ja vanuserühmad, registreerima sigade arvu muutused erinevates rühmades ja esitama asjakohased andmed veterinaarjärelevalveametnikule tema nõudmisel;
[RT I, 28.06.2014, 60- jõust. 01.07.2014]

4) teatama veterinaarjärelevalveametnikule kõikidest sigade haigestumise ja hukkumise juhtudest.
[RT I, 28.06.2014, 60- jõust. 01.07.2014]

§ 44. Taudistunud ala tervendamise kava

(1) Taudistunud ala tervendamise kava koostab Veterinaar- ja Toiduamet. Tervendamise kavas esitatakse tauditõrje meetmed sigade katku likvideerimiseks taudistunud alal, sealhulgas meetmed, mida rakendatakse taudistunud alal asuva ettevõtte suhtes. Tervendamise kava muudetakse ja täiendatakse jooksvalt, arvestades olukorra muutumist.

(2) Tervendamise kavas tuuakse ära:

1) läbiviidud epidemioloogilise uurimise ja § 40 lõike 3 alusel läbiviidud kontrolli tulemused ning andmed taudi geograafilise leviku kohta;

2) andmed taudistunud ala ulatuse kohta;

3) ekspertgrupi koostöö korralduse põhimõtted;

4) teavitamise kampaania põhimõtted, mida rakendatakse jahipidamise õigust omavate isikute teavitamisel nende kohustustest ja nende üldise teadlikkuse tõstmiseks;

5) nende meetodite kirjeldus, mida on kasutatud taudistunud alal ja selle ümbruses asuva metssigade populatsiooni suuruse määramiseks;

6) taudistunud alal ja selle ümbruses asuva metssigade populatsiooni arvilised suurused;

7) abinõud, mida rakendatakse taudi leviku ulatuse kindlakstegemiseks taudistunud ala metssigade alapopulatsioonis. Rakendatavad abinõud peavad sisaldama jahipidamise käigus kütitud või surnult leitud metssigade tapajärgse kontrolli ning lahangu läbiviimist ja tehtud laboratoorseid uuringuid, kaasa arvatud vanuselise suunitlusega (*age-stratified*) epidemioloogilisi uurimisi;

8) abinõud, mida rakendatakse metssigade liikumisest ja võimalikest kontaktidest erinevate alapopulatsioonide vahel tingitud taudi leviku tõkestamiseks;

9) abinõud, mida rakendatakse taudikahtlaste metssigade populatsiooni vähendamiseks, eriti noorte põrsaste suhtes;

10) nõuded, mida peavad järgima jahipidamise õigust omavad isikud taudileviku ohu vähendamiseks;

11) abinõud, mida rakendatakse jahipidamise käigus kütitud või surnult leitud metssigade kõrvaldamiseks ja kahjutustamiseks. Sellisteks abinõudeks võivad olla kas korjaste viivitamatu hävitamine veterinaarjärelevalveametniku kontrolli all või tegutsemine sõltuvalt veterinaarjärelevalveametniku diagnoosimise juhendi kohaselt läbiviidud kontrolli ja laboratoorsete uuringute tulemustest. Viimasel juhul tuleb positiivse uurimustulemuse korral hävitada korjused ja rümbad veterinaarjärelevalveametniku kontrolli all. Negatiivse tulemuse korral võib turustada rümpasid Eestis. Toiduks sobimatud osad töödeldakse veterinaarjärelevalveametniku kontrolli all;

[RT I, 28.06.2014, 60- jõust. 01.07.2014]

12) paragrahvi 40 lõike 3 punktis 2 nimetatud nõuetekohase epidemioloogilise uurimise ning laboratoorse uurimise tulemused;

13) seire kavad ja ennetusabinõud, mis on kohaldatud taudistunud alal asuva ettevõtte ning vajaduse korral ka seda ümbritseva ala ning loomade liikumise ja veo suhtes nimetatud alale sisenemisel ja sellest väljumisel;

14) tingimused, mis peavad olema täidetud taudistunud alal kitsenduste lõpetamiseks, ning taudistunud alal asuvas ettevõttes kohaldatud tõrjeabinõud;

15) tervendamise kava täitmise üle veterinaarjärelevalvet teostava ja seda koordineeriva asutuse ning selle rakendamise eest vastutavate asutuste ja isikute andmed;

[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

16) andmed ekspertgrupi töö kohta, mille käigus regulaarselt hinnatakse tervendamise kava elluviimise tulemusi ja põhimõtted;

17) seireabinõud, mida kohaldatakse vähemalt 12 kuu jooksul pärast viimase haigusjuhu diagnoosimist taudistunud alal.

§ 45. Tervendamise kavast teavitamine ja tervendamise kava hindamine Euroopa Komisjoni poolt

(1) Veterinaar- ja Toiduamet esitab tervendamise kava Euroopa Komisjonile hindamiseks 90 päeva jooksul alates referentlaboratooriumist kinnituse saamisest metssigadel esmase sigade katku juhu kohta.

(2) Taudistunud ala tervendamise kavas muudatuste tegemise korral esitatakse see Euroopa Komisjonile.
[RT I, 14.04.2015, 2- jõust. 01.05.2015]

§ 46. Taudistunud alal rakendatud kitsenduste lõpetamine

Kui viimasest sigade katku diagnoosimisest on möödunud vähemalt 12 kuud ja sel perioodil uuritud metssead osutuvad sigade katku viiruse suhtes virooloogilisel uurimisel negatiivseks, loetakse taudistunud ala tervendatuks ning Veterinaar- ja Toiduamet lõpetab taudistunud alale kehtestatud kitsendused.

[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

§ 47. Metssea populatsioonis sigade katku vaba staatuse taastamine

(1) Pärast kitsenduste lõpetamist uuritakse metsloomi sageli vähemalt kolme aasta jooksul vastavalt Veterinaar- ja Toiduameti peadirektori kinnitatud seire kavale.

(2) Metssea populatsioon loetakse sigade katku vabaks, kui asjakohaste uuringutega on tõestatud selle viiruse ja antikeha puudumine viimase 12 kuu vältel.

§ 48. Metssigade erakorraline vaksineerimine

(1) Kui sigade klassikaline katk on metssigadel ametlikult diagnoositud ja epidemioloogilise uurimise tulemusena selgub, et taud võib levida ulatuslikult, võib selle leviku tõkestamiseks erakorralise meetmena kasutada metssigade vaksineerimist.

(2) Erakorralise vaksineerimise ja selle ulatuse otsustab riikliku loomatauditõrje komisjoni ettepanekul valdkonna eest vastutav minister.

[RT I, 29.08.2015, 1- jõust. 01.09.2015]

(3) Veterinaar- ja Toiduamet töötab välja erakorralise vaksineerimise programmi, milles tuuakse ära:

- 1) erakorralise vaksineerimise vajaduse tinginud olukorra kirjeldus;
- 2) geograafiline piirkond, kus metssigu vaksineeritakse (edaspidi *metssigade vaksineerimispiirkond*). Metssigade vaksineerimispiirkond peab hõlmama vähemalt § 40 lõikes 1 määratletud taudistunud ala;
- 3) kasutatava vaktsiini tüüp ja vaksineerimise protseduuri kirjeldus;
- 4) abinõud, mida rakendatakse noorte põrsaste vaksineerimiseks;
- 5) ajavahemik, mille jooksul kavatakse vaksineerimine läbi viia;
- 6) eeldatav vaksineeritavate metssigade arv;
- 7) abinõud, mida rakendatakse metssigade populatsioonis ulatusliku ringiliikuvuse vältimiseks;
- 8) abinõud, mida rakendatakse vaktsiiniviiruse loomapidaja majapidamises või ettevõttes peetavatele sigadele leviku vältimiseks;
- 9) erakorralise vaksineerimise programmi eeldatav tulemus ja parameetrid eeldatava tulemuse hindamiseks;
- 10) erakorralise vaksineerimise programmi täitmise üle veterinaarjärelevalvet teostava ja seda koordineeriva asutuse ning erinevate abinõude rakendamise eest vastutavate asutuste ja isikute andmed;
- 11) ekspertgrupi töökorraldus vaksineerimise programmi tulemuste regulaarseks hindamiseks;
- 12) muud erakorralise vaksineerimise programmiga seotud asjaolud.

[RT I, 06.12.2017, 1- jõust. 01.01.2018]

(4) Vaksineerimisest teavitab Veterinaar- ja Toiduameti peadirektor Rahvusvahelist Episootiate Bürood ja Euroopa Komisjoni ning esitab viimasele vaksineerimise programmi.

(5) Veterinaar- ja Toiduameti ja juhul, kui metssigade vaksineerimispiirkond ulatub teise Euroopa Liidu liikmesriigi territooriumi lähedusse, siis ka asjaomase riigi pädeva asutuse eksperdid koostöös Euroopa Komisjoniga hindavad vaksineerimise programmi nõuetekohasust ja teevad vajaduse korral ettepanekud selle täiendamiseks. Vaksineerimisprogrammi heakskiitmine, heakskiitmiseks vajalike täienduste, samuti olukorra muutumisest tingitud muudatuste tegemine vaksineerimise programmi toimub Euroopa Komisjoni otsuse 1999/468/EÜ artiklites 5 ja 7 sätestatud protseduurireeglite kohaselt.

5. peatükk RAKENDUSSÄTE

[RT I, 07.08.2015, 19- jõust. 10.08.2015]

§ 49. Rakendussäte

(1) Loomapidaja, kellele on antud § 7¹lõike 5 kohaselt luba sigade välitingimustes pidamiseks või § 40¹lõike 5 kohaselt luba metssigade välitingimustes pidamiseks, peab § 7¹lõike 1 punktis 1 sätestatud nõude täitma hiljemalt 1. septembriks 2015.

(2) Lõikes 1 sätestatud loomapidaja peab kuni lõikes 1 sätestatud nõude täitmiseni pidama sigu topeltpiirdega alal ja täitma loomapidamiseks piiritletud alal § 7¹lõike 1 punktides 2–9 sätestatud nõudeid.

(3) Loomapidaja peab § 7¹lõike 1 punktis 10 sätestatud tarastamise nõude täitma hiljemalt 1. septembriks 2015.

[RT I, 07.08.2015, 19- jõust. 10.08.2015]

¹Nõukogu direktiiv 2001/89/EÜ ühenduse meetmete kohta sigade klassikalise katku tõrjeks (ELT L 316, 01.12.2001, lk 5–35), muudetud direktiividega 2006/104/EÜ (ELT L 363, 20.12.2006, lk 352–367) ja 2008/73/

EÜ (ELT L 219, 14.08.2008, lk 40–54) ning otsustega 2006/911/EÜ (ELT L 346, 09.12.2006, lk 41–58) ja 2007/729/EÜ (ELT L 294, 13.11.2007, lk 26–35); nõukogu direktiiv 2002/60/EÜ, millega kehtestatakse erisätted sigade Aafrika katku tõrjeks ja muudetakse direktiivi 92/119/EMÜ seoses Tescheni haiguse ja sigade Aafrika katkuga (ELT 192, 20.07.2002, lk 27–45), muudetud direktiividega 2006/104/EÜ (ELT L 363, 20.12.2006, lk 352–367) ja 2008/73/EÜ (ELT L 219, 14.08.2008, lk 40–54) ning otsustega 2006/911/EÜ (ELT L 346, 09.12.2006, lk 41–58) ja 2007/729/EÜ (ELT L 294, 13.11.2007, lk 26–35).
[RT I, 28.06.2014, 60- jõust. 01.07.2014]

[Lisa 1](#)

[Lisa 2](#)
[Kehtetu – RT I, 10.10.2014, 11- jõust. 13.10.2014]

[Lisa 3](#)

[Lisa 4](#)

[Lisa 5](#)